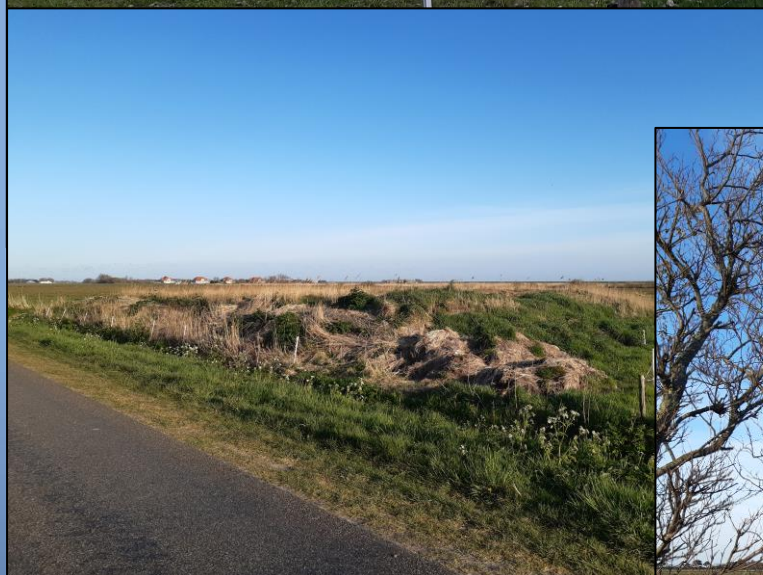
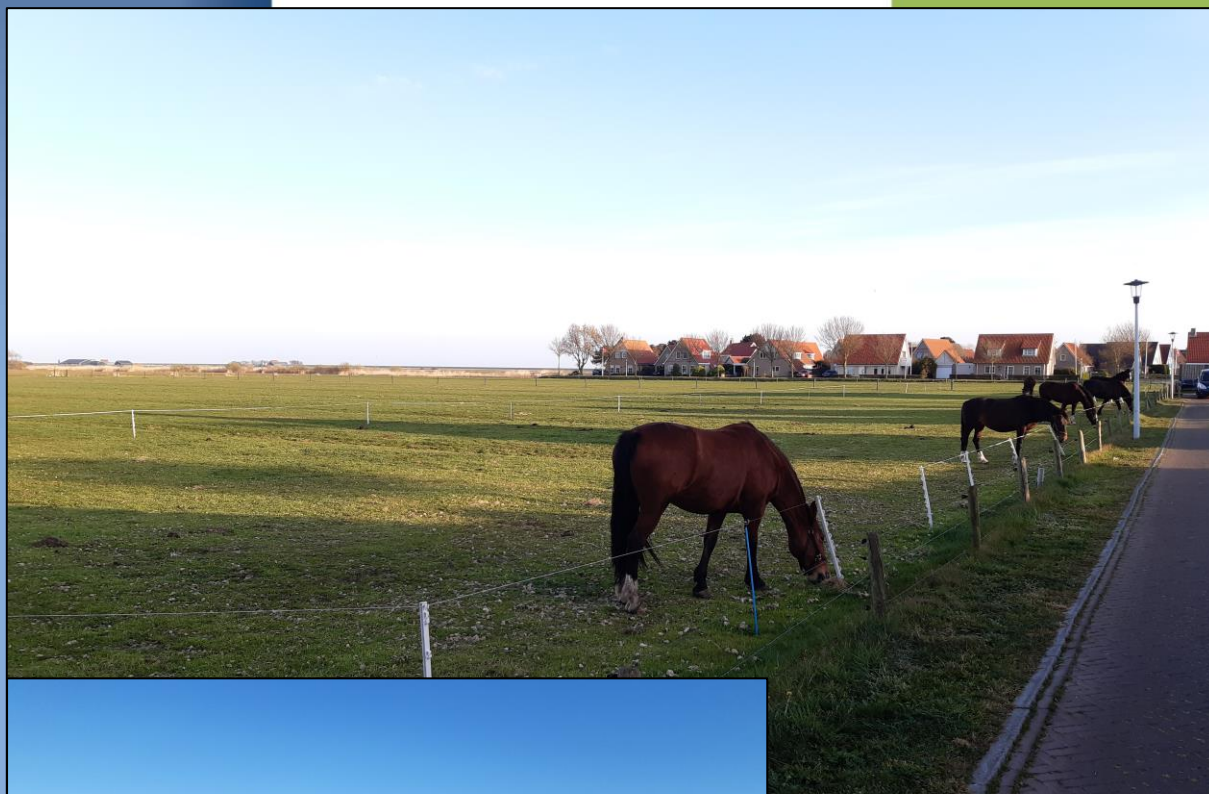


Quickscan Wet natuurbescherming Rho Adviseurs Dorpsuitbreiding Trapweg te Hollum



COLOFON



BUREAU FAUNAX
Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus



Quickscan Wet natuurbescherming

Rho Adviseurs

Dorpsuitbreiding Trapweg te Hollum

Gorredijk, mei 2020

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Contactpersoon:
Mevr. M. Hooftman

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Foto's
Bureau FaunaX

Autorisatie:
Dhr. J. Groen & Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© **Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:**
Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet natuurbescherming, Rho Adviseurs, Dorpsuitbreiding Trapweg te Hollum.
Rapport 20076, Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Onderzoeksopzet	1
1.4 Ligging en karakteristiek van het plangebied.....	3
2. RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1 Flora.....	4
2.2 Vogels	4
2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten.....	4
2.3 Zoogdieren	5
2.3.1 Vleermuizen	5
2.3.2 Overige zoogdiersoorten	6
2.4 Reptielen en amfibieën	6
2.5 Vissen	8
2.6 Ongewervelden	8
2.7 Gebiedsbescherming.....	8
2.7.1 Stikstofgevoeligheid.....	9
2.8 Houtopstanden	9
2.9 Weidevogelgebied staatsbosbeheer	10
3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	11
3.1 Overzicht beschermde soorten	11
3.2 Effectbespreking en aanbevelingen.....	11
3.2.1 Algemeen voorkomende broedvogels	11
3.2.2 Vleermuizen (vliegroute Trapweg).....	11
3.2.3 Rugstreeppad.....	12
3.2.4 Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht.....	12
3.2.5 Ganzenfoerageergebied	12
3.2.6 Natura2000	12
3.2.7 Stikstofgevoeligheid	12
3.2.8 Weidevogelgebied Staatsbosbeheer	12
3.3 Overzicht vervolgstappen.....	13
4. BRONNEN EN LITERATUUR	14
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	15
Wnb Soortbescherming.....	15

Vogels en verstoring	15
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	15
Voorwaarden vrijstellingen	16
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	16
Wnb Gebiedsbescherming	17
Natura 2000-gebieden	17
Wnb Houtopstanden.....	17
NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur	17

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens agrarische grond te ontwikkelen tot woonwijk door 28 nieuwe woningen te realiseren als onderdeel van de dorpsuitbreiding aan de Trapweg te Hollum, Ameland.

Omdat dit een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze toetsing vindt eerst plaats in de vorm van een quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura-2000 en EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op donderdag 16 april 2020 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (9°C, windkracht 4, zonnig met wat sluierbewolking). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Ligging en karakteristiek van het plangebied

Het plangebied (figuur 1.1) betreft agrarisch grasland aan de oostkant van het dorp Hollum op het Waddeneiland Ameland. Op het moment van schrijven worden de weilanden gebruikt voor paardenbegrazing. Aan de noordoostkant van het plangebied is een depot met organisch afval aanwezig. De oost- en noordzijde van het plangebied worden begrensd door een watergang welke op het moment dat het veldwerk is uitgevoerd deels watervoerend was. De noordzijde van het plangebied wordt gekenmerkt door de Trapweg waarlangs aan de noordkant een houtwal aanwezig is.



Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (bron: Rho Adviseurs).

2. RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De vegetatie in het plangebied bestaat vooral uit grasland, gekenmerkt door Engels raaigras, paardenbloem, madelief en fluitenkruid (figuur 2.1). Er zijn geen beschermde flora aangetroffen op het depot, in het grasland of aan de slootkant. De beschermde soorten stellen specifieke eisen aan hun habitat. Aan deze eisen wordt in het plangebied niet voldaan. Daarvoor is de bodem te voedselrijk.



Figuur 2.1. Impressie van voorkomende flora in het plangebied.

- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten op voorhand uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen grenzend aan het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten, deze zijn echter niet aangetroffen. Daarnaast zijn er in het plangebied geen gebouwen aanwezig die geschikt zijn voor in gebouwen broedende vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn zoals kerkuil, huismus of gierzwaluw. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.

- Het kan bij voorbaat worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Het plangebied biedt geschikt habitat voor verschillende soorten weidevogels, alsmede soorten als wilde eend en meerkoet die in de sloten langs het plangebied tot broeden kunnen komen. Tevens kan het planvoornemen invloed hebben op broedende vogels buiten het plangebied. Negatieve effecten op broedvogels als gevolg van het planvoornemen kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

- Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten alleen tijdens het broedproces beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of door- of langs het plangebied essentiële vliegroutes van vleermuizen kunnen lopen.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten, omdat in het plangebied geen bomen of gebouwen aanwezig zijn. Tevens zijn in de bomensingel grenzend aan het plangebied geen holtes aangetroffen.

Langs de Trapweg is een houtwal aanwezig die kan dienen als vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen. Omdat in de omgeving weinig alternatieven aanwezig zijn, kan deze laan een essentiële verbinding vormen tussen Hollum en foerageergebieden in de duingebieden. Dit aspect verdient dan ook de aandacht. Op basis van habitateigenschappen gaat er als gevolg van het planvoornemen geen essentieel foerageergebied verloren.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied/ binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.
- Er kan sprake zijn van een essentiële vliegroute van vleermuizen langs de Trapweg.



Figuur 2.2.: De houtwal langs de Trapweg kan dienen als essentiële vliegroute voor vleermuizen.

2.3.2 Overige zoogdiersoorten

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid worden uitgesloten. Wel is het plangebied op basis van de habitat, alsmede de verspreidingsgegevens, geschikt voor vrijgestelde zoogdieren zoals haas en veldmuis. Voor vrijgestelde soorten geldt zorgplicht.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdiersoorten kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor vrijgestelde soorten zoals haas en veldmuis geldt de zorgplicht.

2.4 Reptielen en amfibieën

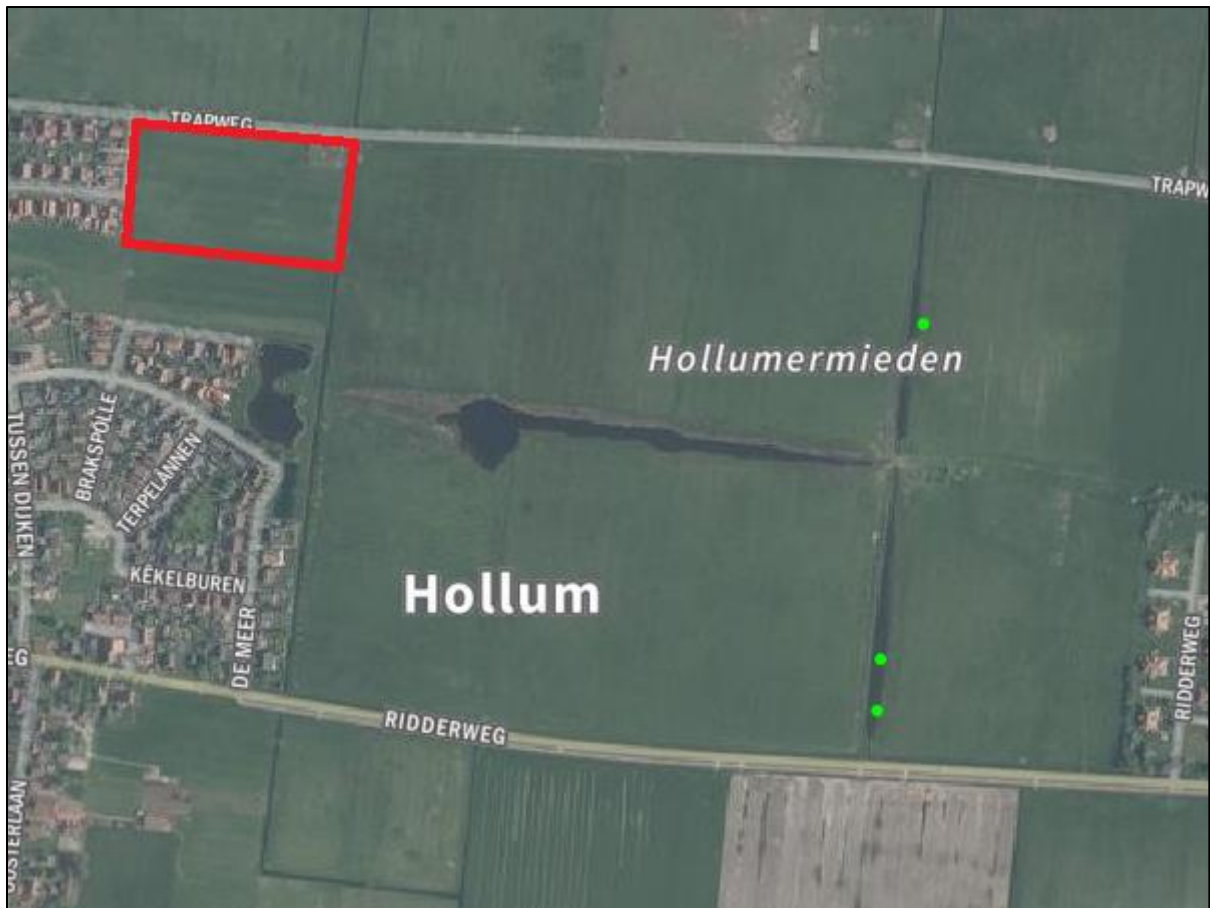
Op basis van de verspreidingsgegevens (bron: NDFF) komen er verschillende beschermde soorten reptielen en amfibieën voor op Ameland, zoals de levendbarende hagedis, hazelworm (geïntroduceerd) en de rugstreepad. Het voorkomen van de meeste van deze soorten kan worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Voor soorten als hazelworm en levendbarende hagedis is in het plangebied te weinig dekking en voedsel aanwezig. De rugstreepad daarentegen komt zeer talrijk voor over het gehele eiland en is ook dicht bij het plangebied waargenomen (bron: NDFF).

Deze pioniersoort is sterk gebonden aan dynamische landschappen waaronder duingebieden. De soort plant zich vooral voort in ondiep water, zoals duinplassen, waar weinig tot geen roofvis aanwezig is. In gebieden waar de dichtheden hoog zijn, worden echter ook minder optimale voortplantingswateren, waaronder sloten, gebruikt. Op basis hiervan kan niet worden uitgesloten dat delen van de sloten grenzend aan het plangebied dienen als voortplantingshabitat voor deze soort. Dit wordt ondersteunt door het feit dat uit de NDFF waarnemingen van de rugstreepad bekend zijn uit vergelijkbare waterlichamen (zie figuur 2.4.). Voor de delen van de sloten die het meest geschikt ogen als voortplantingshabitat voor de rugstreepad, zie figuur 2.5.

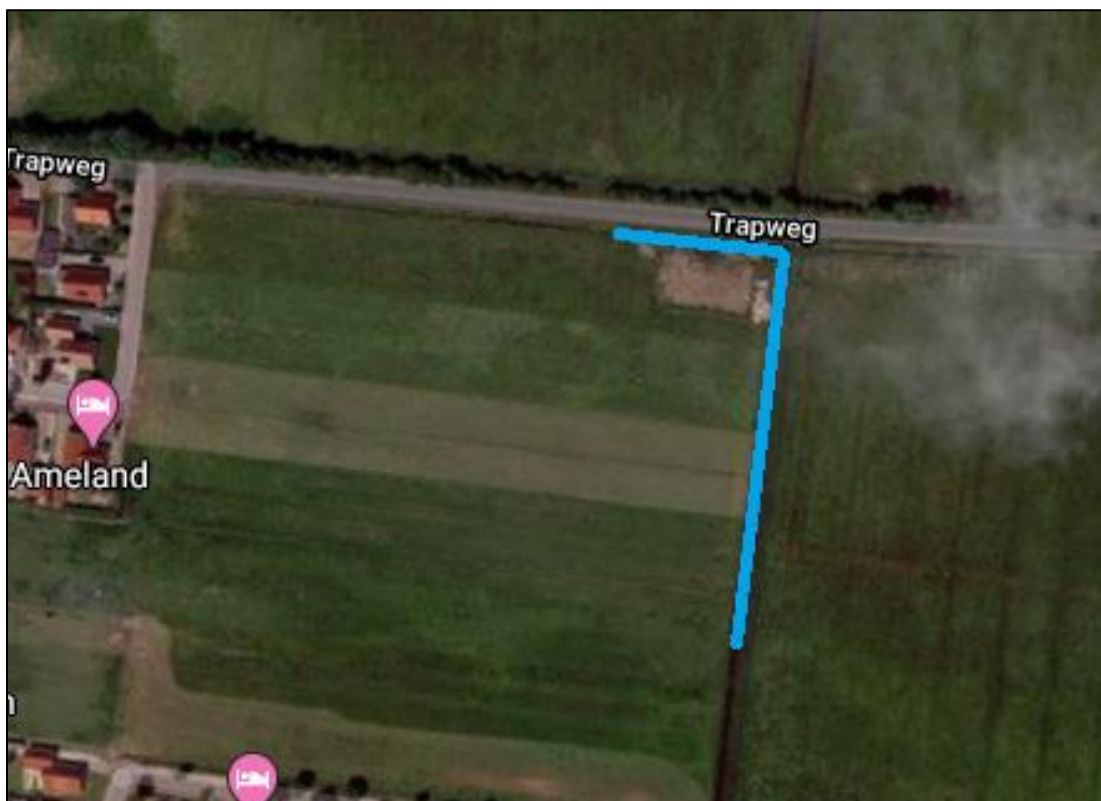
Als landhabitat gebruikt de rugstreepad graag losse grond waarin het zich makkelijk in kan graven. De kans dat een rugstreepad zich ingraaft in de weilanden in het plangebied is daarom relatief klein. Uitzondering hierop vormt het depot met organisch afval aan de noordoostkant van het plangebied. Het kan niet worden uitgesloten dat rugstreepadden hierin overwinteren of zich hier in andere delen van het jaar ingraven. Wat tevens de aandacht verdient is het feit dat de rugstreepad erom bekend staat bouwterreinen te koloniseren omdat hier losse grond aanwezig is. Het planvoornemen kan dan ook tot gevolg hebben dat deze beschermde soort tijdens de werkzaamheden naar het plangebied trekt, wat gepaard kan gaan met negatieve effecten.



Figuur 2.3.: Een sloot grenzend aan het plangebied.



Figuur 2.4.: Waarnemingen van de rugstreeppad (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omkaderd).



Figuur 2.5.: Delen van de sloten grenzend aan het plangebied vormen geschikt voortplantingswater voor de rugstreeppad.

Tevens kunnen in de sloten om het plangebied heen vrijgestelde soorten als de gewone pad tot voortplanting komen. Ook deze soorten kunnen het plangebied als landhabitat gebruiken. Op deze soorten is de zorgplicht van toepassing.

- De aanwezigheid van de rugstreeppad in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van overige beschermde reptielen en amfibieën kan op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid worden uitgesloten.
- Wel kunnen verschillende vrijgestelde soorten van het plangebied gebruik maken. Deze soorten vallen onder de zorgplicht.

2.5 Vissen

Op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid kan het voorkomen van beschermde zoetwatervissen worden uitgesloten. Op Ameland komen geen beschermde zoetwatervissen voor.

- Op basis van de verspreidingsgegevens kan het voorkomen van beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of waterlichamen die waarden bieden voor de voortplanting van beschermde libellen, vlinders of waterkevers. Op basis hiervan kunnen negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden op voorhand worden uitgesloten.

- Het voorkomen van waardplanten of voortplantingswater van beschermde ongewervelden in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Gebiedsbescherming

Het plangebied valt niet onder de EHS of weidevogelgebieden. Het plangebied is wel onderdeel van een aangewezen ganzenfoerageergebied dat naast een weidevogelgebied van Staatsbosbeheer ligt (figuur 2.4). Tevens ligt het nabij Natura 2000-gebieden Duinen Ameland (0,5 km), Waddenzeegebied (1,3 km) en Noordzeekustzone (2,2 km) (figuur 2.4).

Door de werkzaamheden zal er 1,7 hectare aan ganzenfoerageergebied verloren gaan. We adviseren om over dit aspect contact op te nemen met de provincie Fryslân.

Tevens kunnen we niet uitsluiten dat het planvoornemen gepaard gaat met een negatief effect op habitattypen en habitatsoorten waarvoor het Natura2000 gebied Duinen Ameland is aangewezen. Hier kan sprake van zijn als de hydrologische omstandigheden in en om het plangebied veranderen. Dit vanwege het feit dat de afstand tot dit Natura2000-gebied klein is en een deel van de habitattypen en habitatsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen, zeer gevoelig is voor verdroging of juist vernatting. We adviseren om ook over dit aspect contact op te nemen met de provincie Fryslân en te informeren of een Voortoets Natura-2000 dient te worden uitgevoerd.



Figuur 2.4. Ligging van het plangebied (rood kader) ten opzichte van Natura-2000 gebieden en andere beschermde ecologische gebieden.

- Door het planvoornemen gaat ongeveer 1,7 hectare aan ganzenfoerageergebied verloren. We adviseren hierover contact op te nemen met de provincie Fryslân.
- Negatieve effecten op doelstellingen van Natura2000-gebied Duinen Ameland kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om te informeren of er een Voortoets Natura-2000 dient te worden uitgevoerd.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt nabij Natura 2000-gebieden Duinen Ameland (0,5 km) en Waddenzegebied (1,3 km) en Noordzeekustzone (2,2 km) (figuur 2.4). Voor deze gebieden zijn zowel verschillende stikstofgevoelige habitattypen als habitatsoorten aangewezen, zoals vochtige duinvalleien en de groenknolorchis. Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (bouw woningen) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werkvoertuigen zoals graafmachines. Deze extra stikstofemissie heeft mogelijk een negatief effect op de voornoemde Natura2000-gebieden. Gezien de omvang van het project en het feit dat de werkzaamheden op korte afstand van omliggende Natura-2000 gebieden plaatsvinden, is naar ons inzien een Aerius-berekening van toepassing. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van deze berekening benodigd is.

- Naar ons inzien dient er een Aerius berekening te worden uitgevoerd.

2.8 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het plangebied zijn geen bomenrijen of bospercelen aanwezig. Bomenkap is derhalve geen onderdeel van het planvoornemen.

- Er is geen sprake van een meld of herplantingsplicht.

2.9 Weidevogelgebied staatsbosbeheer

Het plangebied grenst aan een weidevogelgebied dat wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Het is niet uit te sluiten dat het planvoornemen een negatief effect heeft op de kwaliteit van dit weidevogelgebied. Zo kan er in vergelijking met de huidige situatie meer verstoring optreden. Ook kan er sprake zijn van negatieve effecten op het habitat zelf, bijvoorbeeld als er veranderingen in de waterhuishouding (grondwaterpeil) worden doorgevoerd. We adviseren om hierover in contact te treden met Staatsbosbeheer (Marjan Veenendaal).

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedtijd. Anders → werken onder begeleiding van een ecooloog.
Zoogdieren	Vleermuizen (vliegrouete)	Mogelijk			X		Voorkom negatieve effecten. Anders → Nader onderzoek
Amfibieën	Rugstreeppad	Waarschijnlijk		X			Ontheffingsaanvraag
Zoogdieren Amfibieën Vissen	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht

Overig belanghebbenden	Aandachtspunt	Advies
Gezamenfoerageergebied	Oppervlakte gaat achteruit	Informeer bij provincie Fryslân of er compensatie dient plaats te vinden.
Natura-2000 gebieden	Stikstofgevoeligheid	Het uitvoeren van een Aerius berekening.
Natura-2000 gebieden	Effecten op doelstellingen	Informeer bij provincie Fryslân of er een Voortoets Natura-2000 dient te worden uitgevoerd.
Weidevogelgebied (SBB)	Mogelijke negatieve effecten op kwaliteit weidevogelgebied	Overleg met Staatsbosbeheer

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen het kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemeen voorkomende broedvogels

Gezien de habitat in het plangebied, kan niet worden uitgesloten dat vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn tot broeden komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Deze soorten zijn wel beschermd tijdens de broedtijd. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd loopt grofweg van 15 maart tot 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden. Wat van belang is, is of er een broedgeval is en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

3.2.2 Vleermuizen (vliegrouete Trapweg)

Het kan niet worden uitgesloten dat de houtwal langs de Trapweg (grenzend aan het plangebied) een essentiële vliegrouete vormt voor verschillende soorten vleermuizen. Het is daarom van belang om negatieve effecten als gevolg van bijvoorbeeld lichtuitstraling te voorkomen. Indien dit niet kan worden voorkomen, adviseren we om op basis van nader onderzoek vast te laten stellen of inderdaad sprake is van een essentiële vliegrouete van vleermuizen, zodat kan worden bepaald of in deze een ontheffing dient te worden aangevraagd.

3.2.3 Rugstreepad

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de rugstreepad in en om het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten en is zelfs aannemelijk. Omdat deze soort op Ameland in hoge dichtheden voorkomt, heeft het naar ons inzien weinig nut om nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soort in en om het plangebied uit te laten voeren. In plaats daarvan kan er beter vanuit worden gegaan dat de soort in en om het plangebied voorkomt en kan op basis hiervan, in overleg met het bevoegd gezag, worden overgegaan tot een ontheffingsaanvraag (compensatie en mitigatie).

3.2.4 Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht

Er kan een aantal niet beschermde of vrijgestelde soorten voorkomen in het plangebied, zoals bijvoorbeeld verschillende soorten kleine zoogdieren. Voor schade aan deze soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht van de Wet natuurbescherming schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten.

3.2.5 Ganzenfoerageergebied

Door de werkzaamheden zal er 1,7 hectare aan ganzenfoerageergebied verloren gaan. We adviseren om over dit aspect contact op te nemen met de provincie Fryslân en na te gaan of er in deze compensatie dient plaats te vinden.

3.2.6 Natura2000

Op basis van de nu bekende informatie kan niet op voorhand worden uitgesloten dat het planvoornemen gepaard gaat met een negatief effect op habitattypen en habitatsoorten waarvoor het Natura2000 gebied Duinen Ameland is aangewezen. Hier kan sprake van zijn als de hydrologische omstandigheden in en om het plangebied veranderen. Dit vanwege het feit dat de afstand tot dit Natura2000-gebied klein is en een deel van de habitattypen en habitatsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen zeer gevoelig is voor verdroging dan wel vernatting. We adviseren om ook over dit aspect contact op te nemen met de provincie Fryslân en te informeren of een Voortoets Natura-2000 dient te worden uitgevoerd.

3.2.7 Stikstofgevoeligheid

Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (bouw woningen) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werkvoertuigen zoals graafmachines. Deze extra stikstofemissie heeft mogelijk een negatief effect op de voorgenoemde Natura2000-gebieden. Gezien de omvang van het project en het feit dat de werkzaamheden op korte afstand van omliggende Natura-2000 gebieden plaatsvinden, is naar ons inzien een Aerius-berekening van toepassing.

3.2.8 Weidevogelgebied Staatsbosbeheer

Het plangebied grenst aan een weidevogelgebied dat wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Het is niet uit te sluiten dat het planvoornemen een negatief effect heeft op de kwaliteit van dit weidevogelgebied. Zo kan er in vergelijking met de huidige situatie meer verstoring optreden. Ook kan er sprake zijn van negatieve effecten op het habitat zelf, bijvoorbeeld als er veranderingen in de waterhuishouding (grondwaterpeil) worden doorgevoerd. We adviseren om hierover in contact te treden met Staatsbosbeheer (Marjan Veenendaal).

3.3 Overzicht vervolgstappen

De werkzaamheden kunnen binnen de kaders van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd, mits aan de hieronder genoemde vervolgstappen wordt voldaan. Voor meer detaillering en uitleg, zie hoofdstuk 3.2.

- **Algemeen voorkomende broedvogels:** Werken buiten de broedtijd (grofweg 15 maart-15 juli). Anders → werken onder begeleiding van een ecooloog.
- **Vleermuizen (vliegrouete):** Voorkom negatieve effecten (lichtuitstraling tussen een zonsondergang en zonsopkomst). Anders → nader onderzoek.
- **Rugstreepad:** Ontheffingsaanvraag.
- **Vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.
- **Ganzenfoerageergebied:** Informeer bij de provincie of er sprake is van een compensatieregeling.
- **Natura-2000:** Informeer bij de provincie of er een Voertoets Natura-2000 dient te worden uitgevoerd.
- **Stikstofgevoeligheid:** Het uitvoeren van een Aeriusberekening.
- **Weidevogelgebied Staatsbosbeheer:** Overleg met Staatsbosbeheer.

4. BRONNEN EN LITERATUUR

Alterra (2015). Synbiosis kaartenmachine Natura 2000 | Beschermde gebieden. Via: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.W. van Delft 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.- Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden

FLORON (2015) Verspreidingsatlas planten. Via <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen

Melis, J. & M.Koopmans, 2015. Fiskatlas Fryslân, verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Fryslân. Bornmeer, Gorredijk.

Natura-2000 gebieden
<https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland>

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl

RAVON (2009). Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën. In opdracht van het ministerie van LNV, Gegevensautoriteit Natuur.

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.